

Preluarea materialelor din acest volum (fie în formă tipărită – în ziare, reviste, foi parohiale – sau în formă electronică, pe blog-uri sau site-uri) este liberă, cu menționarea exactă a sursei citate.

Pentru varianta în formă electronică se va prelua textul postat pe www.areopag.ro.

© Pentru prezenta ediție, Editura Areopag

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Vasile, Danion

Învățătura Sfântului Ciprian al Cartaginei despre atitudinea creștină în fața bolii și a morții / Danion Vasile.

- București : Areopag, 2024

ISBN 978-606-9678-38-1

2

Danion Vasile

**ÎNVĂȚĂTURA SFÂNTULUI
CIPRIAN AL CARTAGINEI
DESPRE ATITUDINEA
CREȘTINĂ ÎN FAȚA BOLII
ȘI A MORȚII**

Editura Areopag,
București, 2024

Cuprins

Danion Vasile:

O epistolă adresată ție... ..5

Sfântul Ciprian al Cartaginei:

Despre condiția muritoare

a omului..... 22

Un examen pierdut..... 127

De același autor (ultima ediție): *Prietenul nostru, Sfântul Vasile de la Ostrog – Izbăvitorul de frică* (Editura Areopag, 2023), *Acuzatul 1988 – Testamentul sfinților închisorilor* (Editura Areopag, 2022), *Prietenul nostru, Evmenie. Sfântul care râde* (Editura Areopag, 2022), *Manual de curaj în fața bolii, a suferinței și a morții. Tâlcuiri la învățăturile Avvei Emilian Simonopetrului* (Editura Areopag, 2021), *Jurnalul convertirii* (Editura Areopag, 2020), *Duhovnicul. Rugăciunea. Postul* (Editura Areopag, 2020), *Doctorul de povești* (Editura Areopag, 2020), *Despre înfruntarea bolii* (Editura Areopag, 2020), *Despre divorț* (Editura Areopag, 2020), *Patericul pe înțeleșul copiilor* (Editura Areopag, 2020), *Patericul mirenilor. Pilde pentru secolul XXI* (Editura Areopag, 2020), *Cartea nunții* (Editura Areopag, 2019), *Despre înfruntarea necazurilor* (Editura Areopag, 2018), *Despre avort. Motive, traume, consecințe* (Editura Areopag, 2018), *Vlahiia – Puterea iubirii* (Editura Areopag, 2017), *Cum să ne creștem copiii* (Editura Areopag, 2017), *Mâncăți sănătos – Sfaturile elefantului Sunny și ale prietenilor săi* (Editura Offline Times, 2015), *Povești religioase – Povestea icoanei mele* (Editura Areopag, 2014), *Palatul poveștilor* (Editura Areopag, 2012), *Zorii apocalipsei* (Editura Egumenița, 2008), *Tinerii și sexualitatea – Repere pentru mileniul III* (Editura Egumenița, 2007).

Contact: danionvasile@yahoo.com

www.danionvasile.ro

Danion Vasile:

O epistolă adresată ție...

Fratele meu, sora mea,

Ții în mână o cărticică în care am încercat să aduc înaintea ochilor tăi unul dintre cele mai frumoase texte scrise de unul dintre Sfinții Părinți – Epistola *Despre mortalitate*¹ a Sfântului Ciprian al Cartaginei († 258).

Textul a cunoscut până în prezent diferite traduceri în limba română, dar mi s-a părut că nu a avut parte de primirea adecvată. Primul contact cu această epistolă l-am avut parcurgând traducerea părintelui profesor Ioan Stancu, în volumul *Sfântul Ciprian. Episcop de Cartagina*². Dar abia când am citit, în perioada COVID-ului, traducerea părintelui Marin

¹ Epistola a fost scrisă în anul 252, în timpul epidemiei de ciumă dintre anii 251-254.

² Traducere, note și comentarii de părintele Ioan Stancu, Editura Universității, Pitești, 2000.

Bugiulescu, am fost izbit de puterea cuvintelor sfântului.

În micul rezumat din introducere, părintele Bugiulescu scria: „În cele XXVI de capitole ale micului tratat *De mortalitate*, cunoscut în literatura creștină ca o apologie despre suferință în general și ciumă în special, pentru că descrie simptomele și evoluția bolii (în capitolul al XIV-lea), Sfântul Ciprian prezintă nenorocirile din timpul unei epidemii, însă insistă mai ales asupra stării creștinului care, dacă are credință, trece prin grele încercări, boală și chiar moarte. Atitudinea creștinului în fața unui context dificil și puterea credinței asumate sunt valabile și pentru timpul actual, în contextul marcat de pandemia Covid-19, izbucnită în anul 2019. Sfântul Ciprian al Cartaginei, în vreme de epidemie, ne îndeamnă să redescoperim valorile credinței în Dumnezeu, ale faptelor bune în slujirea aproapelui, empatia, rugăciunea și comuniunea, așa cum au fost cultivate de creștinii primelor veacuri. Credința și solidaritatea în jertfa lui Hristos și în comunitatea Bisericii reprezintă forța creștinilor

de a trece peste orice încercare, peste orice suferință, pentru a dobândi starea de sfințenie, de înviere și odihna veșnică în patria cerească.”³ Aceeași epistolă a Sfântului Ciprian, citită înainte de zodia COVID 19, nu mi se păruse la fel de puternică. Dar atunci mi-a mers la inimă, m-a răvășit. Și imediat am luat legătura cu părintele Marin Bugiulescu, cerându-i să îmi îngăduie să fac scurte comentarii la traducerea sa și să le tipăresc într-o broșură. Și-a dat acordul, cu amabilitate, punându-mi gratuit textul la dispoziție⁴. În acea perioadă terminam de scris volumul *Manual de curaj în fața bolii, a suferinței și a morții. Tâlcuiri la învățăturile Auvei*

³ Sfântul Ciprian al Cartaginei. Epistola De mortalitate – *Despre condiția muritoare a omului. Atitudinea creștinului în timpul pandemiei și puterea credinței. Un cuvânt adecvat contextului COVID-19*. Traducere, introducere și note pr. prof. dr. Marin Bugiulescu, director al Seminarului Teologic Sfântul Ioan Gură de Aur din Târgoviște (<https://doi.org/10.26520/rrsa.2020.2-3.80-92>).

⁴ Fapt pentru care îi mulțumesc încă o dată - și pe această cale.

Emilian Simonopetritul⁵, care conține comentariile la învățăturile starețului din cartea sa *Așteptarea lui Dumnezeu. Despre boală, suferință și moarte*⁶. Așa că am anexat câteva fragmente din textul Sfântului Ciprian și la sfârșitul acelei cărți, deoarece mi se pare că *Despre mortalitate* e un fel de rezumat al cărții starețului Emilian Simonopetritul. Sau mai bine zis că volumul starețului e o extensie a epistolei Sfântului Ciprian⁷.

Și, după terminarea scrierii *Manualului de curaj*, m-am apucat să scriu tâlcuirile la epistola Sfântului Ciprian. Le-am scris, dar, în loc să le tipăresc, așa cum am făcut cu toate celelalte cărți pe care le-am scris până acum, am pus textul sub obroc. Unul dintre motive a fost că difuzorul de carte mi-a spus că sunt prea multe texte similare pe piața de carte și că ar fi bine să amân tipărirea broșurii mele. Al doilea

motiv, mai important, a fost mai delicat. Și mi-e oarecum greu să recunosc puținătatea credinței mele... Fără îndoială, învățăturile Sfântului Ciprian sunt de nota 10. După ce le-am citit, am crezut că atitudinea mea în fața bolii și a suferinței se schimbă radical. Exact această senzație o avusesem scriind și *Manualul de curaj* (care e doar o smerită încercare de tâlcuire a unor cuvinte de aur ale starețului Emilian despre înfruntarea bolii și a morții).

Și, așa cum îmi doream – și cum Îi ceream lui Dumnezeu – am făcut COVID. Mărturisesc că îmi doream să trec prin focul acestei suferințe și să îl simt ca pe un botez lăuntric. Îmi doream să port crucea acestei boli rugându-mă cât mai mult. Dar nu a fost așa.

Aveam un mic semnal de alarmă, totuși, care ar fi trebuit să mă pună pe gânduri – dar nu m-a pus. Vorba aceea – „Deșteptul învață din greșelile altora, iar prostul nu învață nici din propriile greșeli” este cât se poate de adevărată. În anul 1996, fiind student în anul al treilea la Facultatea de Teologie, oscilam între monahism și viață de familie. Duhovnicul

⁵ Apărut ulterior la Editura Areopag, București, 2021.

⁶ Apărut la Editura Sf. Nectarie, Arad, 2019.

⁷ Dacă nu așa fi scris și tipărit deja *Manualul de curaj*, cred că așa fi pus acest titlu broșurii de față, pentru că i se potrivește în aceeași măsură.

m-a trimis să stau la o mănăstire vreme de patruzeci de zile, ca să mă lumineze Dumnezeu să îmi aleg drumul în viață. Am plecat la Mănăstirea Lainici, numai că acolo i-am cerut binecuvântare părintelui stareț să stau la Schitul Locurele, care era mai sus decât mănăstirea. La mănăstire coboram doar ca să mănânc și pentru unele slujbe. La schit eram doar eu cu un viețuitor. În chilie făceam focul, dar în biserică era foarte frig. Așa că am făcut pneumonie. Îmi era foarte rău, dar credeam că e o ispită de la diavol. Îmi aduc aminte că încălzeam o cărămidă pe sobă și o lipeam de piept, iar apoi parcă mi se mai linișteau durerile. Un doctor mi-a spus că plămâni nu dor, dar eu simțeam că mă doare tot pieptul. Totul a culminat cu noaptea de Paști, când nu am putut să merg la slujba de Înviere. Așa că părintele stareț și-a dat seama că aveam o problemă gravă de sănătate și a chemat salvarea.

Salvarea m-a dus la spitalul din Târgu Jiu. Acolo mi-au spus că am TBC și că urma să stau în sanatoriu vreme îndelungată. Când am aflat că am TBC, mărturi-

sesc că m-am bucurat din tot sufletul. A fost una dintre cele mai mari bucurii din viața mea. Îi mulțumeam lui Dumnezeu și spuneam: „Doamne, nu sunt vrednic de o astfel de boală. Ți mulțumesc că mi-ai dat boala pe care a avut-o unii dintre sfinții închisorilor...” Dar bucuria nu a ținut mult. În perioada respectivă mă spovedeam des, chiar și de trei ori pe săptămână, pentru că simțeam nevoia unei călăuziri cât mai stricte în lupta cu patimile. În clipa în care mi-am dat seama că voi fi nevoit să stau vreme îndelungată la mare distanță de duhovnicul meu, brusc bucuria a fost înlocuită de frică. O frică paralizantă. Mi-a fost teamă că, fiind departe de duhovnicul meu, pot să cad în mari păcate și să îmi pierd mântuirea. Și asta pentru că până în ultimul an de liceu făcusem yoga, chiar Tantra yoga, mă închinaseam diavolului, și pentru mine spovedania deasă era gura de oxigen care mă ajuta să nu cad din nou în păcatele „tinereții”, în păcatele trupești care îmi făcuseră atâta rău. Așa că am reușit să obțin aprobarea medicilor de a mă transfera la spitalul din București.

Unde aveam să aflu că nu aveau TBC, cum spusese medicii de la Târgu Jiu, ci doar o formă foarte avansată de pneumonie.

Experiența respectivă, de bucurie transformată în frică, aveam să o simt, chiar dacă la o intensitate mai mică, atunci când am făcut COVID. Mă rugasem lui Dumnezeu să trăiesc curățirea lăuntrică adusă de boală, dar boala m-a îngenucheat. Zăceam în pat și nu puteam să mă rog aproape deloc. Nu puteam să citesc aproape nimic. Mi-am pierdut timpul ore întregi privind filmulețe scurte pe youtube - scopul meu era să treacă timpul fără să văd nimic vulgar, nimic smintitor. Dar nu eram conștient că prin împrăștierea minții îmi făceam foarte mult rău. Tot ce puteam face era ca, din când în când, să tot repet îndemnul starețului Emilian Simonopetritul de a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru crucea bolii: „Îți mulțumesc, Doamne, Îți mulțumesc...” Repetam și tot repetam în gândul meu, sau chiar și cu voce, când eram singur în cameră, aceste cuvinte.

Dar, după ce boala a trecut, am rămas cu un gust amar. Dacă, după ce nu numai că citisem învățăturile starețului Emilian despre boală și suferință, ci le și sorbisem în sufletul meu, și nu numai atât, ba chiar scrisesem și tipărisem tâlcuiri la ele, am eșuat atât de trist la examenul bolii, ce rost avea să tipăresc și alte cuvinte – tâlcurile la *De mortalitate* – care vor atârna greu la judecata sufletului meu? Pentru că, cu cât știm mai multe despre Dumnezeu, cu atât ar trebui să trăim o viață mai sfântă. Iar dacă nu o facem, ne va fi spre osândă.

Clement Alexandrinul spunea că „nu vor scăpa de blestemul lui Buzige⁸ cei care socot că nu le este de folos să facă ei înșiși unele fapte, dar îndeamnă pe alții să le facă sau invers”⁹. Cum voi scăpa de

⁸ Buzige, după tradiție, era cel mai vechi plugar din Attica, inventatorul jugului boilor - de unde și numele (bou plus jug) și al legislației muncii câmpului. Cei care călcau această legislație erau amenințați cu blestemul lui Buzige, adică erau puși la jug (n.tr.).

⁹ Clement Alexandrinul, *Scrieri. Partea a doua. Stromatele*, volum apărut la Editura Institutului